

3. Košice v súčasnosti

Kultúra a zaujímavosti:

Divadelná scéna mesta Košice je bohato zastúpená škálou štátnych i nezávislých súborov. Najväčšie divadlá spravidla majú okrem hlavnej scény aj sesterské štúdiá. Štátne divadlo je klasickým divadlom s činohrným, operným a baletným súborom. Predstavenia sa konajú v historickej budove na Hlavnej ulici a v Malej scéne, ktorá uvádza komorné činohry a komédie.

Bábkové divadlo Košice vzniklo v roku 1956 a v roku 1997 popri ňom vznikla činohrná scéna Jorik. Divadlo Thália, uvádzajúce svoje predstavenia v maďarčine, bolo otvorené v roku 1969 a v roku 1995 si otvorilo Divadelný súbor Máraiho. Iným divadlom národnostnej menšiny v Košiciach je Divadlo Romathan, založené v roku 1992 ako jediné svojho druhu na Slovensku. Svoje predstavenia uvádza v rómčine i slovenčine.

Po roku 1989 vznikol celý rad alternatívnych divadiel, z ktorých najvýznamnejšie Staromestské divadlo založila v roku 1997 legendárna košická herecká dvojica Ľubica Blaškovičová a Peter Rašev. Ďalšími sú Divadlo Maškrta, Divadlo na Peróne, Divadlo v kufri a Divadlo Cassia Dance. Mnohé z nich sú zapojené do projektu Európskeho hlavného mesta kultúry Košice 2013.

V súvislosti so získaním titulu Európskeho hlavného mesta kultúry 2013 pre Košice bol areál bývalých kasární a vojenských skladov na Kukučínovej ulici vyčlenený pre vytvorenie centra súčasného umenia a modernej nezávislej kultúry. Kulturpark prezentuje tvorbu vo všetkých umeleckých oblastiach, podporuje začínajúcich umelcov a poskytuje priestor pre spoluprácu umeleckého a podnikateľského sektora. V jeho rozsiahlych priestoroch sa usporadúva festival moderného umenia, rôzne koncerty, výstavy, vernisáže, inscenované čítania, divadelné predstavenia, filmové premietania, ale organizujú sa aj tvorivé dielne pre deti.

Prvé kino v Košiciach Uránia otvorili v roku 1909. Za komunizmu vzniklo niekoľko kinosál v centre mesta. V roku 1973 vybudovali na sídlisku Terasa veľkokapacitné panoramatické kino Družba s kapacitou cez 500 divákov. Pred nástupom multikín v roku 2008 existovalo v meste ešte päť tradičných kín. V súčasnosti funguje iba jedno - kino Usmev. Sedemsálové Multikino Cinemax je súčasťou obchodného centra Optima. Ďalšie multikino nájdete v obchodnom centre Galéria. Alternatívnymi kinami sú Filmový klub Galéria a Cinefil.

Štátna filharmónia Košice bola založená v roku 1969 ako druhý profesionálny symfonický orchester na Slovensku. Okrem svojej aktívnej koncertnej činnosti doma i v zahraničí prezentuje hudobné umenie aj prostredníctvom nahrávok pre rozhlas, televíziu a gramofónové spoločnosti. Je organizátorom troch medzinárodných festivalov: Košickej hudobnej jari, Medzinárodného organového festivalu Ivana Sokola a Festivalu súčasného umenia. Sídлом filharmónie je Dom umenia.

Najstarším folklórnym súborom z Košíc je folklórny súbor Čarnica, založený v roku 1957. Z jeho radov vzišiel aj legendárny ľudový rozprávač Ján Pisančín alias Ander z Košíc. Veľmi známym a na Slovensku populárnym je folklórny súbor Železiar. Ďalšími sú folklórny súbor Borievka, folklórny súbor Hornád, folklórny súbor Jahodná a rad detských súborov.

Východoslovenská galéria vznikla v roku 1951 a v súčasnosti eviduje 6 400 diel z 19. a 20. storočia. V hlavnej budove na Hlavnej ulici, ktorou je Župný dom, sídli expozičné Maliarstvo 19. storočia na Východnom Slovensku, Umenie 20. storočia na Východnom Slovensku a Slovenská grafika 20. storočia. Druhá budova galérie v pseudohistorizujúcom štýle na Alžbetinej ulici hostí expozičnú Július Jakoby - výber z tvorby a Košice vo výtvarnom umení.

Popartová Mihál Gallery v ulici Na prachárni ponúka expozičnú 25 originálnych obrazov svetoznámeho maliara s východoslovenskými koreňmi Andyho Warhola. Medzi nimi aj známe dielo Marylin Monroe, ale aj Wayne Gretzky, Hans Christian Andersen, Martha Graham a Teddy Roosevelt. Ďalšími atrakciami galérie sú niektoré Warholove sieťotlače, portfólio Kosáky a kladivá a dielo Zvestovanie na motívy Leonarda da Vinciho.

Galéria KOPA DeSIGN na Kováčskej ulici sa sústreďuje na moderné umenie, pričom ponúka svoje priestory pre výstavy rôznych umelcov. Taktiež sa špecializuje na promovanie začínajúcich tvorcov.

Štátna vedecká knižnica nadväzuje na bohatú knižničnú tradíciu Košickej univerzity, založenej v roku 1657. Historický fond predstavuje 90 000 zväzkov kníh od inkunábul (tlačí do roku 1500) po knihy zo začiatku 20. storočia, najmä z oblasti teológie, práva, medicíny, histórie a prírodných vied. Súčasná organizácia, založená v roku 1946, má právo povinného výtlačku. Popri knižnici funguje Nemecká študovňa Goetheho inštitútu, Informačné stredisko Rady Európy, vzdelávacie centrum amerikanistiky InfoUSA a Britské centrum.

Verejná knižnica Jána Bocatia je mestskou knižnicou s ôsmimi pobočkami v najväčších mestských častiach. Vznikla v roku 1921 a má samostatné oddelenie čítarne časopisov, hudobné oddelenie a oddelenie regionálnej literatúry.

Knižnica pre mládež mesta Košice je špecializovaná knižnica pre prácu s deťmi a mládežou. V prevádzke je od roku 1955 s piatimi pobočkami v najdôležitejších mestských častiach.

Od roku 1962 vysiela z Košíc štúdio štátnej verejnoprávnej televízie (dnes STV), ktoré prispieva najmä regionálnym spravodajstvom. Košická televízia TV Naša začala vysielať v roku 1996 a bola jednou z prvých lokálnych televízií na Slovensku.

Rozhlasové vysielaťie v Košiciach bolo spustené v roku 1927. Okrem Slovenského rozhlasu sídli v meste niekoľko lokálnych komerčných rádii s pôsobnosťou pre mesto, alebo aj celé Východné Slovensko.

Regionálnym denníkom pre mesto Košice je Korzár. Večerné noviny Košický večer boli založené v roku 1968 a denne vychádzali do roku 2004. Tradícia tohto legendárneho košického denníku bola zachovaná

a dnes vychádza v rámci skupiny Korzár raz týždenne, v piatok. Listy košické sú kultúrno-spoločenský magazín mapujúci súčasnosť i históriu Košíc a blízkeho okolia. Vychádzajú raz za dva mesiace.

Pravidelné podujatia:

Cyklistické preteky Košice - Tatry - Košice - jún - športové podujatie s dlhou históriou

Potulky mestom Košice - pravidelné pešie

prehliadky mesta Košice - organizované každý prvý víkend v mesiaci, vždy s inou témou a trasou

Dni mesta Košice - máj - týždenné oslavy mesta pri príležitosti udelenia mestského erb

Veľká cena Košíc - máj - medzinárodný bridžový festival

Košická hudobná jar - máj - festival klasickej hudby v Dome umenia

Cassovia folkfest - jún - festival folklóru s vystúpeniami folklórnych súborov

Medzinárodná balónová fiesta - jún - prelety balónov nad mestom

Zlatý žobrák - jún - prvý a najstarší

medzinárodný festival lokálnych televízií

FEMAN - Európsky festival kultúry národov a národností - september

Medzinárodný organový festival Ivana Sokola - september - organový festival v Dóme a Dome umenia

Medzinárodný maratón mieru - október - najstarší európsky maratón a druhý najstarší na svete

Festival súčasného umenia - október - festival súčasnej hudby

Festival nezávislých divadiel - november

ZLATÝ AMOS - anketa o najobľúbenejšieho učiteľa, učiteľku na Slovensku.

Cieľom projektu je predovšetkým popularizácia učiteľov, ktorí podľa hodnotenia žiakov významne prispievajú k vytváraniu kvalitného vzťahu medzi žiakmi a učiteľmi.

V tomto školskom roku sme sa aj my zúčastnili celoslovenského kola tejto súťaže. Žiaci poslali prihlášku do tejto ankety so stručným popisom niektorých činností, ktoré sme spolu od prvého ročníka absolvovali. Všetci sa pod ňu podpísali a už sme len čakali, ako to dopadne. Boli sme príjemne prekvapení, keď sme práve na základe tohto príbehu postúpili do semifinále. Cesta ďalej však nebola vôbec ľahká. Za úlohu sme dostali pripraviť voľný program, ktorý musel spĺňať hneď niekoľko kritérií. Aby vystúpenia jednotlivých súťažiacich boli pestré, každý si vyžreboval iný žáner, ktorý mal za úlohu nacvičiť. Nám sa ušiel cestopis. Nakoľko v tomto

školskom roku pracujeme na projekte s názvom „SLOVENSKO AKO NA DLANI“, dokázali sme pri jeho spracovaní využiť množstvo informácií, ktoré sme nadobudli na vyučovaní. Celú scénu sme zveršovali a doplnili vlastnými kostýmami a rekvizitami. Pracovnú verziu tejto scény sme zverejnili na www.youtube.com, aby si ju mohli pozrieť organizátori akcie. Upozornili nás, že je príliš dlhá, tak sme museli zopár veršikov odobrať, aby sme sa vošli do požadovaných dvoch minút.

-cestopis - SLOVENSKO JE NÁDHERNÉ

Veľký deň, kedy sa malo rozhodnúť o postupe do finále, pripadol na 14. apríla. Keďže sa nám podarilo dostať medzi postupujúcu osmičku súťažiacich, z Košíc sme už toho veľa nevideli. Naše dni vyplnili nácviky, presuny z ubytovne do spoločenského pavilónu a zase len nácviky:

Našťastie sa nám podarilo prekonať únavu a dotiahnuť naše snaženie do úspešného konca. 16. apríla na finálovom galavečere sme s plným nasadením predviedli svoj program pred početným publikom a mnohými významnými ľuďmi.

V žiadnom prípade sme si netrúfali odhadnúť, komu sa podarí získať prvenstvo. O to väčšia bola naša radosť, keď vyhlásili súťažné číslo 7 / pod ktorým sme vystupovali / ako víťazné.

Domov sme síce prišli unavení, ale šťastní, lebo za získanú výhru nás čakal skvelý [koncoročný výlet](#).

Atrakcie:

Najväčšou atrakciou Košíc je ich samotné historické jadro s mnohými architektonickými skvostmi. V jeho strede, Na Námestí slobody, sa nachádza [Spievajúca fontána](#). Pri hraní hudby je striekanie vody a farebné osvetlenie fontány regulované na základe hudobných tónov hrajúcej hudby. Obsahuje vyše 230 piesní, ktorých poradie vyberá počítač.

Vedľa fontány je umiestnená [zvonkohra](#) v tvare zvonmi ovešaného stromu. Každú hodinu hrá jednu zo svojich sto melódií, podľa ktorej „tancuje“ aj neďaleká fontána. Jej jedinečný zvuk sme mali možnosť vypočuť si aj my počas nášho pobytu v Košiciach:

Košice majú aj dve planetária. Širokej a odbornej verejnosti slúži planetárium v hlavnej budove Slovenského technického múzea. Mestská výchovno-vzdelávacia inštitúcia pre deti a mládež Centrum voľného času DOMINO disponuje ďalším planetáriom, ktoré je spojené aj s hvezdárňou.

Botanická záhrada UPJŠ Košice s vysokými skleníkmi a obrovskou kaktusovou zbierkou sa rozprestiera na ploche 33 ha.

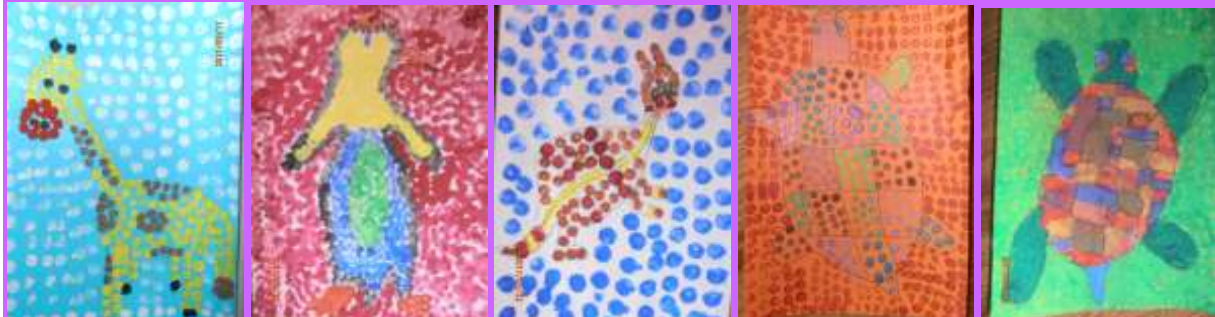
V mestskej časti Nad jazerom, na ploche tunajšieho Jazera, je inštalovaný vodnolyžiarsky vlek.

V rekreačnom údolí Čermeľského potoka vedie úzkorozchodná Čermeľská železnica s historickými parnými lokomotívami. Jej cieľovou stanicou je prímestská oddychová zóna Alpinka s detskými ihriskami, golfovým ihriskom a areálom paintballu.

V hornatom prírodnom prostredí mestskej časti

Kavečany sa nachádza Košická zoológická záhrada. Aj keď sme nemali možnosť osobne si ju prehliadnúť, prostredníctvom internetovej stránky - www.zookosice.sk sme sa dozvedeli, aké druhy zvierat tu chovajú. Tie, ktoré nás najviac zaujali, sme potom spracovali na hodine výtvarnej výchovy netradičnou „bodkovanou technikou“:

Doprava:

Košice sú spojené diaľnicou D1 s Prešovom. Dokončenie jej nadväzujúcich úsekov, umožňujúcich spojenie cez Poprad a Žilinu do Bratislavy, je predpokladané do roku 2017. Kvalitné prepojenie južným ťahom cez Zvolen má priniesť rýchlostná cesta R2 a spojenie na Budapešť a Miškovec rýchlostná cesta R4, ktorej výstavba prebieha v rokoch 2010 - 2013.

Autobusová doprava je zabezpečovaná z autobusovej stanice susediacej so železničnou, na prímestských, štátnych i medzinárodných linkách. Okrem tradičných západoeurópskych liniek je zabezpečované aj kvalitné spojenie s Ukrajinou do miest Užhorod a Mukačevo.

Na juhozápade mesta sa nachádza Medzinárodné letisko Košice-Barca, s pravidelnými linkami do Bratislavy, Prahy, Viedne a letnými chartrovými letmi do mnohých dovolenkových destinácií. Z mesta je taktiež zabezpečovaný autobusový prípoj na budapeštianske letisko Ferihegy štyrikrát denne.

Železničná doprava v Košiciach existuje od 14. augusta 1860, kedy bola predĺžená *Potiská železnica* od Miškovca do Košíc. Neskôr pribudli i ďalšie trate

Košice majú najstaršiu mestskú hromadnú dopravu na Slovensku. Začiatok prevádzky koľajovej dopravy spadá do novembra 1891. Pomerne neskoro, až v 50. rokoch minulého storočia, sa v uliciach mesta objavuje nový dopravný prostriedok - autobus. V 60. rokoch bola vybudovaná veľkokapacitná

električková rýchlodráha na prepravu zamestnancov do VSŽ. V rokoch 1993-1999 prebiehala výstavba trolejbusovej traktie. Mestskú hromadnú dopravu zabezpečuje Dopravný podnik mesta Košice, ktorý prevádzkuje spolu 62 liniek pravidelnej mestskej hromadnej dopravy.

Významné osobnosti súčasnosti:

Ing. Rudolf Schuster, PhD. (* 4. január 1934, Košice) je slovenský politik, prozaik, dramatik, scenárista a bývalý prezident Slovenskej republiky. v rokoch 1983–1986 sa stal prvý raz primátorom mesta Košice. Od 30. novembra 1989 do 30. júna 1990 bol predsedom Slovenskej národnej rady, v rokoch 1990–1992 pôsobil ako veľvyslanec ČSFR v Kanade a v rokoch 1993–1994 pracoval na Ministerstve zahraničných vecí v Bratislave. V rokoch 1994–1999 pôsobil po druhý raz vo funkcii primátora mesta Košice, v rokoch 1998–1999 bol zvolený za poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. V priamych voľbách v dňoch 15. a 29. mája 1999 bol zvolený za prezidenta Slovenskej republiky, inaugurácia prebehla 15. júna 1999 a zvolený bol na funkčné obdobie v rokoch 1999–2004.

Dôležité firmy:

Košice sú najdôležitejším priemyselným centrom východného Slovenska. Najväčší podiel na priemyselnej produkcii má hutnícky kombinát U. S. Steel Košice, s.r.o., ktorého výroba sa sústreďuje prevažne na výrobky s vyššou pridanou hodnotou pre obalový, elektrotechnický, spotrebný, stavebný a automobilový priemysel. V roku 2008 spoločnosť zamestnávala 12 227 pracovníkov, čo ju radí medzi najväčších zamestnávateľov na východnom Slovensku.

Ďalšími významnými podnikmi sú Východoslovenské strojárne Košice a Inžinierske stavby Košice. Tepláreň TEKO Košice v mestskej časti Juh zásobuje mesto tepelnou energiou a je aj výrobcom elektrickej energie.

Najnovšie sú Košice aj centrom špičkových informačných a telekomunikačných technológií. Svoje kancelárie do mesta umiestnili spoločnosti T-Systems Slovakia, Ness Slovakia, Siemens PSE, VSE IT služby, Cisco Systems Slovakia, Microsoft Slovakia a Slovak Telekom. V roku 2007 sa tieto

firmy pod záštitou Košického samosprávneho kraja združili do organizácie Košice IT Valley, ktoré zamestnáva okolo 3000 kvalifikovaných odborníkov. Z nich najvýznamnejšia spoločnosť T-Systems Slovakia zamestnáva okolo 1800 pracovníkov a radí sa tak do priečky druhého najväčšieho zamestnávateľa v Košiciach.

Pri Letisku Košice-Barca bol založený priemyselný park Pereš. Prvými investormi na jeho území sú firmy vyrábajúce automobilové súčiastky Valeo Slovakia a Faurencia Slovakia. Najvýznamnejší priemyselný park v regióne Košíc je pri obci Kechnec. Priemyselný park Kechnec je od mesta vzdialený 18 km a má v ňom prevádzku okolo 14 podnikov.

Školstvo:

Košice majú dlhú tradíciu strediska univerzitného vzdelávania. V roku 1657 založená Košická univerzita symbolizovala prevahu katolíckej Európy pri vytlačovaní Turkov z Uhorska. Košice sú v súčasnosti druhým najvýznamnejším centrom slovenského vysokého školstva. Univerzita

veterinárneho lekárstva v Košiciach, založená 1949, je jedinou svojho druhu v republike.

Počiatky Technickej univerzity spadajú do roku 1937, ale vojnové udalosti spôsobili jej presun do Bratislavy. Opätovne založená v roku 1952 je dnes s deviatimi fakultami a 17 000 poslucháčmi najnavštevovanejšou spomedzi košických

vysokých škôl. Popri nej existuje aj záujmové vzdelávanie tretieho veku.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach mala v roku 2008 na fakultách verejnej správy, filozofickej, lekárskej, prírodovedeckej a právnickej spolu 7 045 poslucháčov.

V meste je umiestnených aj niekoľko fakúlt univerzít so sídlom v iných slovenských mestách. Ekonomická univerzita v

Bratislave sem umiestnila svoju

podnikovohospodársku fakultu v roku 1969 a

Katolícka univerzita v Ružomberku svoju teologickú fakultu v roku 2003. Slovenská poľnohospodárska

univerzita v Nitre tu má detašované pracovisko

fakulty ekonomiky a manažmentu. V meste sídli aj

Vysoká škola bezpečnostného manažérstva.

V Košiciach je stredné školstvo orientované

predovšetkým na štvorročné a osemročné gymnázia, ktorých je v meste dvadsaťštyri. Medzi nimi je jedno športové gymnázium a jedno s vyučovacím jazykom maďarským.

Stredné priemyselné školy zastupujú hutnícka, dopravná, stavebno-geodetická, elektrotechnická a strojnícka. V meste sú tri stredné zdravotné školy, štyri obchodné akadémie (z toho jedna s vyučovacím jazykom maďarským), konzervatórium a hotelová akadémia. Ďalej je tu rad stredných odborných škôl, súkromných a cirkevných stredných škôl

Košice sú považované za mesto budúcnosti. Ako asi budú vyzerat' o niekoľko rokov sme sa pokúsili zachytiť v našich výtvarných prácach:

Zdroje:

http://www.kosice.sk/kulturne_akcie.asp

http://sk.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%A1ice#Kult.C3.BAra_a_zauj.C3.ADmavosti

http://www.regionkosice.com/en/index.php?id=629&tx_ttnews%5Btt_news%5D=227&tx_ttnews%5BbackPid%5D=786&cHash=bec51f573e

<http://www.cvtisr.sk/itlib/itlib092/petercova.htm>

<http://www.zlatyamos.sk/home.html>

<http://cestovanie.markiza.sk/clanok-468834-pycha-kosic-spievajuca-fontana>

<http://www.zookosice.sk/>